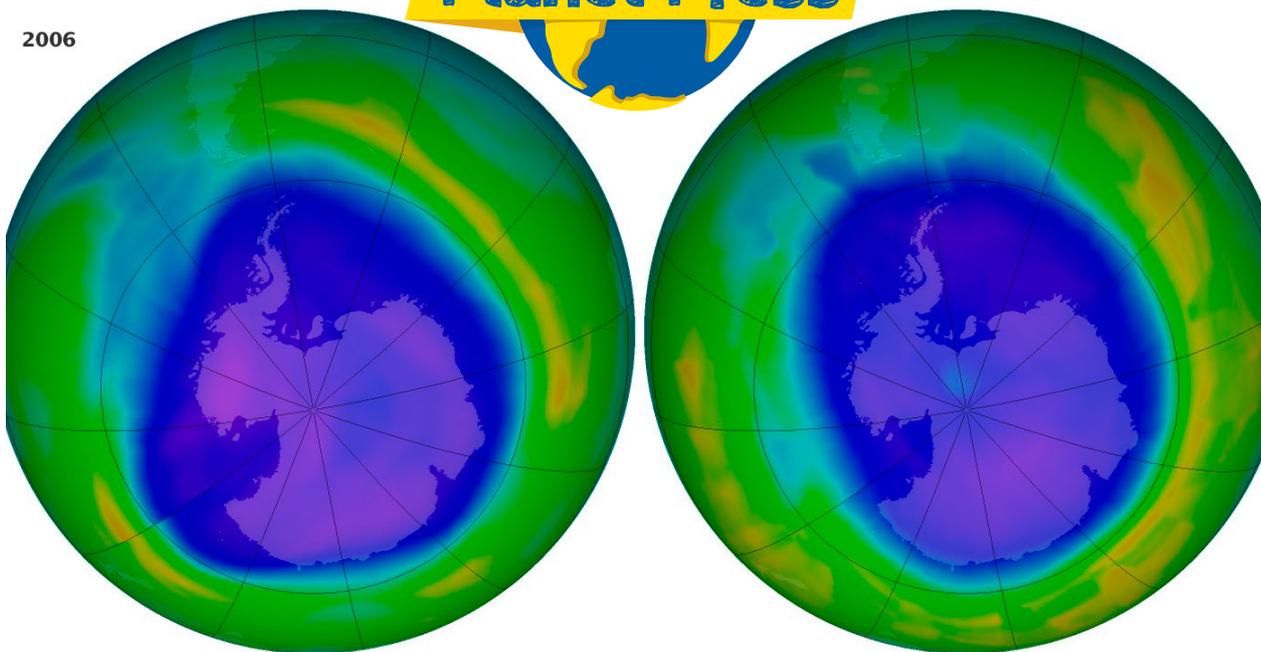

2006

Antarktička ozonska „rupa“ 2006. (levo) i 2011. (desno) godine. Ljubičasta i plava boja ukazuju na oblasti s nižim sadržajem ozona (Zaslugom: NASA-ine Zemaljske Opservatorije).

Delovi ozonskog sloja se ne oporavljaju prema očekivanjima

U sastavu atmosfere naše planete nalazi se gasoviti štit ozona - ozonski sloj - koji nas štiti od primanja veće količine UV zračenja koje dolazi sa Sunca. Previše UV zraka može uticati na naše zdravlje, ugroziti biljni i životinjski svet.

Sedamdesetih godina prošlog veka, naučnici su otkrili da hemikalije zvane CFC ili hlorofluorouglenici (korišćeni u hladnjačama, klima uređajima i aerosolnim sprejevima) uništavaju ozonski omotač. Posledice su bile najteže na Antarktiku gde se pojavila ozonska „rupa“. Godine 1987. potpisan je Montrealski protokol, kojim su se države obvezale na smanjenje upotrebe korištenja CFC-a. Ubrzo je primećeno smanjenje količine ovih hemikalija koje su se otpuštale u atmosferu. Od tada ozonski omotač se postepeno oporavlja, a naročito na severnom i južnom polu.

U novoj studiji objavljenoj u [Atmospheric Chemistry and Physics](#) (Atmosferska hemija i fizika) istraživači su otkrili da dok se ozonski sloj oporavlja na polovima, to se ne događa na širinama između 60°S (južne geografske širine) i 60°N (severne geografske širine). Koautorka Džoana Haijg sa Kraljevskog koledža u Londonu, u Velikoj Britaniji navodi: „Potencijalna šteta na ovim geografskim širinama može biti veća nego na polovima. Stanjenje ozonskog sloja je manje nego što je bilo na polovima pre donošenja Montrealskog protokola, ali je UV zračenje jače na ovim geografskim širinama, i tu živi mnogo više ljudi.“

Naučnici još uvek nisu sigurni zašto se ozonski sloj još uvek tanji na ovim geografskim širinama iako postoje neka objašnjenja. Jedan od razloga mogu biti klimatske promene koje utiču na kretanje vazduha u atmosferi, usporavajući oporavak ozonskog sloja. Drugo objašnjenje je povećanje emisija nekih štetnih hemijskih supstanci koje nisu bile uključene u Montrealski protokol (vidi „[Nova prijatna ozonskom sloju](#)“ Planet Press).

Iako ne postoji neposredan uzrok alarma (ipak bi trebalo da nosite zaštitnu kremu od sunca), ova studija je upozorenje za vlade da nastave da brinu o našem dragocenom ozonskom sloju.

Prodiskutujte sa svojim nastavnikom ili roditeljima

Na kojoj visini se nalazi ozonski sloj u atmosferi?

Što su CFC, takođe poznati i kao hlorofluorougljenici? Kako mogu uticati na ozonski sloj?

Što je geografska širina? A šta geografska dužina? Možete li nabrojati zemlje koje se nalaze između 60°S i 60°N?

Pronađi više na [egu.eu/42M8YE](https://www.egu.eu/42M8YE).

Ovo je dečja verzija saopštenja Evropske geonaučne unije (EGU) 'Ozone at lower latitudes is not recovering, despite Antarctic ozone hole healing' („Ozon na nižim geografskim širinama se ne oporavlja, uprkos ozdravljenju Antarktičkih ozonskih „rupa“). Tekst je napisala Bárbara Ferreira (EGU menadžerka za medije i komunikaciju), za naučnu javnost recenzirale Kirsti Pringl i Ričard Poup (naučni saradnici Instituta za klimu i atmosferu, Univerzitet u Lidsu, UK), za korišćenje u obrazovne svrhe priredila Terezita Gravina (Italijansko Udruženje nastavnika prirodnih nauka). Verziju na srpskom jeziku priredile Marina Drndarski (nastavnica biologije u OŠ „Drinka Pavlović“ Beograd, Srbija). Za više informacija pogledajte: <https://www.egu.eu/education/planet-press/>.

